

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Кафедра музики і хореографії

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ІСТОРИКО-ПОБУТОВОГО ТАНЦЮ**

підготовки бакалавра
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 6.010102 «Початкова освіта»
(шифр і назва напряму)

Спеціалізація: – «Хореографія»

Факультет підготовки вчителів початкових класів

Слов'янськ – 2014 р.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО КАФЕДРОЮ МУЗИКИ І ХОРЕОГРАФІЇ

УКЛАДАЧ ПРОГРАМИ:

Гусаченко Л. М. – старший викладач кафедри музики і хореографії

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Євтухова Т. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін

Одерій Л. Є. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти

Обговорено та рекомендовано до видання
науково-методичною радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«24» березня 2015 р.

Протокол № 1

ВСТУП

Навчальна програма вивчення дисципліни «Теорія і методика історико-побутового танцю» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.010102 Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теорія і методика викладання хореографічного мистецтва різних історичних епох. Методичні та практичні основи історико-побутового танцю як невід'ємної складової хореографічної освіти.

Міждисциплінарні зв'язки курсу: «Історія хореографічного мистецтва», «Теорія і методика класичного танцю», «Теорія і методика народно-сценічного танцю», «Мистецтво балетмейстера».

Програма навчальної дисципліни містить **3 змістових модулів:**

Змістовий модуль 1. Походження і загальна характеристика історико-побутових танців.

Змістовий модуль 2. Художні особливості культури певної епохи та середовища танцювальних стилів, музики, костюмів та етикету.

Змістовий модуль 3. Побутовий та бальний танець 20-го сторіччя.

1. Мета й завдання навчальної дисципліни.

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія і методика історико-побутового танцю» є ознайомлення студентів з теорією та методикою історико-побутового танцю; Навчання основним художньо-стильовим напрямкам в мистецтві 16-19 сторіччя, формам і стилям історичних танців, придбання навичок манери виконання.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія і методика історико-побутового танцю» є:

– використовувати на практиці основні рухи історичних танців; удосконалення техніки виконання *allegro*;

– дати уяву про особливості стилю та манери виконання історико-побутових танців різних епох;

– навчити необхідному для побутових танців – навичок володіння аксесуарами (віяло, плащ, капелюх, шлейф);

– складання етюдів танців різних епох;

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

– характеристику музичного матеріалу за характером музики, темпом, динамічним забарвленням; історію виникнення та розвитку народно-сценічного танцю; витоки народного хореографічного мистецтва, його невід'ємність від народних обрядів, свят, трудової діяльності та музики; етнографічно-лексичні відмінності народів світу; методику побудови танцювальних етюдів; специфіку вивчення елементів народно-сценічного танцю в школі;

– історію виникнення та розвитку бального танцю; формування етапів спортивного сучасного бального танцю; методику виконання елементів бального танцю та методику їх навчання; методику побудови танцювальних етюдів;

– історію виникнення кращих зразків історико-побутового танцю; основи історико-побутового танцю; основні елементи та кращі зразки побутових танців різних історичних епох.

уміти:

– характеризувати музичний матеріал за характером музики, темпом, динамічним забарвленням; орієнтуватися у змісті викладання народно-сценічного танцю у школі та дитячих хореографічних колективах; володіти лексичним матеріалом різних народів світу; створювати танцювальні етюди з вивчених рухів; здійснювати запис танцювальних етюдів;

– методично вірно виконувати елементи бального танцю; створювати танцювальні етюди на основі вивчених елементів;

– виконувати історико-побутові танці різних історичних епох.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 54 години / 1,5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Походження і загальна характеристика історико-побутових танців.

Предмет та завдання кусу теорії і методики історико-побутового танцю.

Історико-побутовий танець в системі хореографічної освіти. Взаємозв'язок історико-побутового танцю з класичним, народним, бальним і іншими видами хореографії. Історико-побутовий танець в структурі музичних, драматичних та ін. видів мистецтв.

Історико-побутова хореографія в системі художнього та естетичного виховання.

Музичні форми та стилі історико-побутової хореографії.

Музика. Як основа танцю. Єдність ідейного, емоційного та ритмічного змісту музики і хореографії.

Визначення поняття «музична форма». Вплив музики на стильові особливості та манеру виховання побутової хореографії.

Хореографія танців Середньовіччя, епохи Відродження, Просвітницької епохи.

Історичне значення Середньовіччя в історії всесвітньої культури та в суспільно-соціальному укладі життя. Панування релігійної філософії, аскетизму у всіх сферах побуту ранньої епохи Середньовіччя. Історичне значення епохи в процесі розвитку побутової хореографії.

Народні танці і джерела салонно-побутової хореографії. Коло – як основа композиційної будови. Будова різних танців Середньовіччя. Танцювальна лекція та її зв'язок з трудовою діяльністю. Виникнення парного танцю.

Значення епохи Відродження в історичній всесвітній культурі. Вплив суспільно-соціального укладу життя епохи Відродження на розвиток

побутової хореографії. Виникнення танців суворого визначеної побудови. Різноманітність танцювальних форм епохи Відродження. Реверанси та уклони, їх роль в композиційній постанові танців.

Просвітницька епоха. Різноманітність танців Просвітницької епохи. Салонний етикет та його вплив на розвиток побутової хореографії.

Змістовий модуль 2. Художні особливості культури певної епохи та середовища танцювальних стилів, музики, костюмів та етикету.

Знайомство з музичними танцювальними жанрами різних епох(сарабанда, бранль, гавот, менует, падеграс, полька, мазурка).

Вплив музики на стильові особливості, характер виконання побутової хореографії. Роль і значення дидактичних принципів у формуванні вмінь та навичок освоєння практичного матеріалу історико-побутового танцю.

Екзерсис побутового танцю: постанова тулубу, голови, позиції ніг, положення рук. Види рухів. Методика вивчення основних елементів танцювальної лексики навчального етапу. Вивчення танцювальних форм та композицій епох (16-19 сторіч).

Побутовий костюм, соціальна середа та побутовий танець. Різноманітність танцювальних форм.

Аналіз побутових танців 18 сторіччя (класичний менует, гавот, полонез, контрданс).

Придворний етикет, реверанси та уклони 18 сторіччя.

Вивчення танців: менует, павана, куранта.

Характеристика танцювальної культури епохи Відродження. Вивчення танців: гавот, контрданс.

Хореографічні етюди 19 сторіччя(французька кадриль, вальс, мазурка, падеграс).

Характеристика танцювальної культури 19 сторіччя.

Уклони кавалерів та реверанси дам.

Вивчення танців 19 сторіччя: полонез. Французька кадриль, вальс в три

па, мазурка, падеграс.

Змістовий модуль 3. Побутовий та бальний танець 20-го сторіччя.

Елементи історико-побутового танцю та їх стилістика.

Основні елементи та комбінації спільні для різних історико-побутових танців: Pas eleve, Pass chasse, форми chasse, Pas balance, Pas de basque.

Основні форми історико-побутового танцю 20-го сторіччя.

Основні форми виконання та їх особливості в історичному аспекті.

Ускладнення рухів, краса рухів та композиційна стрункість. Використання різних форм виконання. Кращі зразки сценічної історико-побутової хореографії. Відмінні особливості танцю та побуту епохи традиційної культури. Дослідження виконавчих форм у суспільному житті народу в ритуалах та обрядах.

Елементи бального побутового танцю 20 сторіччя.

Гендерні особливості і мода 20 сторіччя. Образ європейського одягу 20 ст. Історико-побутовий танець в хореографії балетних спектаклів.

Сюїта історико-побутових танців із балету «Спящая красавица»,

Полонез із балету «Бахчисарайський фонтан», танці на балу «Пламя Парижа», грос-фатер із балету «Щелкунчик».

Історико-побутовий танець в оперних постановках класичної хореографії. Полонез, вальс, мазурка із опери «Євгеній Онегин», пастораль із опери «Пиковая дама», мазурка, краков*як із опери «Іван Сусанин», менует із опери «Дон Жуан».

Стиль епохи, особливості костюму та їх вплив на характер рухів.

Особливості сучасного побутового танцю. Танець як відображення ідейної парадигми суспільства. Побутовий та бальний танець 20 ст.

3. Рекомендована література

Базова

1. Блок Л. Д. «Класичний танець – історія і сучасність» / Л. Д. Блок – К.:

«Мистецтво», 2007. – 560 с.

2. Бондаренко Л. А. Методика хореографической работы в школе и внешкольных заведениях. / Л. А. Бондаренко – К.: Музична Україна, 2005. – 327 с.

3. Ванслов В.В. Эстетика романтизму. / В. В. Ванслов – К.: «Мистецтво», 2010. – 231 с.

4. Горбатова Н. О. Становлення мистецтва класичного танцю в Україні (20-30- ті рр. ХХ ст.): дис. канд. іст. наук : 17.00.01 / Київський нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2005. – 177 с.

5. Звездочкин В. А. Классический танец: учебное пособие. – Ростов-на-Дону, 2007. – 126 с.

6. Клименко Н., Мордовина И. Использование современной музыки на уроках классического танца: методическое пособие. – Тамбов, 2011. – 68 с.

7. Комбинации классического урока А. Я. Вагановой. Старшие классы. Запись Н. Н. Зазулиной // Вестник Академии Русского балета им. А. Я. Вагановой. – СПб.: изд-во АРБ. – 2006. – 96 с.

8. Музыка і хореографія сучасного балету. / Загальна редакція П.О. Гусєва. Зб. статей. Вип. – 3, – К., 2011. – 247 с.

9. Поклад І. Танець та його функції в історії людства (культурно-історичний та психологічний аналіз) / І. Поклад // Українське мистецтвознавство : матеріали, дослідження, рецензії. – К.: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології, 2005. – 232 с.

10. Похиленко В.Ф. Чарівне коло українського народного танцю. / В. Ф. Похиленко – Кіровоград, 2007. – 172 с.

11. Стамеров К. Нариси з історії костюмів. Частина 2. / К. Стамеров. – Київ.: Мистецтво, 2006. – 172 с.

12. Станишевский Ю. Украинский балетный театр : история и современность / Юрий Станишевский. К.: Муз. Украина, 2008. – 411 с.

13. Тараканова А. Система хореографічного виховання у школах і позашкільних закладах. / А. Тараканова – Київ. – 2012. – 147 с.

Додаткові рекомендовані джерела

1. Гиршон А. Импровизация и хореография / А. Гиршон // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://psitren.nm.ru/articles/improvez.html>.
2. Лепкофф Д. Контактная импровизация или Что происходит, когда я фокусирую внимание на ощущении гравитации, земле и партнере? / Д. Лепкофф // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://girshon.ru/txt/lepkooff.htm>.
3. Моргенрот Д. Структурная танцевальная импровизация (отрывки из книги) / Д. Моргенрот// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://girshon.ru/txt/joyce2.htm>.
4. Пэкстон С. История и будущее импровизации / С. Пэкстон. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://girshon.ru/txt/paxton1.htm>.
5. Энциклопедия танца. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.krugosvet.ru/node/39681?page=3,19>
6. Энциклопедия балета. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niv.ru/doc/ballet/encyclopedia/index.htm>
7. Український народний танець // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrainian-dancing.com/biblioteka4.html>
8. Ваганова А. Основы классического танца / А. Ваганова. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.balletmusicbooks.narod.ru/Vaganova/Vaganova_main_page.htm
9. Историко-бытовой танец // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://muzikalkairk.ucoz.ru/publ/istoriko_bytovoj_tanec/57 Историко-бытовой танец.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Екзамен – 8 семестр

5. Засоби діагностики успішності навчання

- 1) перевірка виконання практичних завдань: складання етюдів за темою,

імпровізації, створювання комбінацій , прослуховування музики та аналіз твору, підбір музики та монтаж фонограми до композиції танцю.

2) перевірка результатів виконання індивідуальних завдань.

3) перевірка контрольних та тестових завдань.